

Русча – татарча сүзлек

Русско – татарский словарь

Издание второе, переработанное и дополненное
«Таткнигоиздат», Казань, 2001 г.

Ш

шаблон калып, өлге, үрнәк, шаблон; *по ~у* шаблон буенча
шаг адым; *сделать ~ вперед* бер адым алга атларга; *ускорить (замедлить) ~* адымны тизләтергә (акрынайтырга) а *на каждом ~у* адым саен; **~ать** *несов.* атларга; **~нуть** *сов.* (однокр.) бер адым атларга, атлап куярга; **~ом** *нареч.* атлап, атлап кына
шайб//а *спорт.* алка, шайба, *забросить ~у в ворота* капкага алка кертергә
шаль *ж.* шәл
шампунь *м.* шампунь
шанс өмет, ышаныч; *~ы на успех* уңышка (жиңүгә) өмет
шантаж шантаж
шапк//а бүрек; *в ~е* бүректән, бүрек кигән; *без ~и* бүрексез
шар шар
шарж шарж, [дусларча] көлү
шарф шарф
шасси *ср. нескл. тех. авиа.* шасси
шах *шахм.* шах
шахматист шахматчы
шахмат//ный шахмат ...ы, е; *~ая доска* шахмат тактасы; **~ы** *мн.* шахмат, шатранж; *играть в ~ы* шахмат уйнарга
шахт//а 1) *горн.* шахта; 2) *тех.* шахта; *~а лифта* лифт шахтасы; **~ёр** шахтачы, шахтада эшләүче
шашка (*оружие*) шашка, кылыч
шашк//и *мн.* [ед. **~а**] шашка, шашка уены; *международные ~и* халыкара шашка уены; *играть в ~и* шашка уйнарга
шашлы//к шашлык; **~чная** шашлыкханә
швед швед, швед кешесе; **~ка** швед хатыны (кызы); **~ский** швед ...ы, е; *~ский язык* швед теле
швейн//ый тегү ...ы, е; *~ая машин[к]а* тегү машинасы
швейцар швейцар, ишек каравылчысы
швейцар//ец швейцарияле, Швейцария кешесе; **~ка** Швейцария хатыны (кызы); **~ский** Швейцария ...ы, е
шевелить *несов.* (чем-л.) кыймылдатырга, селкетергә; **~ся** *несов.* кыймылдарга, селкеленергә
шедевр шедевр, гүзәл әсәр
шезлонг шезлонг
шёлк ефәк; **~овый** ефәк ...ы, е, ефәк ...
шёпот пышылдау, пышылдашу; **~ом** *нареч.* пышылдап, шыпырт; *говорить ~ом* пышылдап сөйләшергә
шептать *несов.* пышылдарга
шерст//ь *ж.* 1) (*животного*) йон, төк; 2) (*нити, пряжа; ткань*) йон, йон жеп; **~ной** йон ...ы, е, йон...
шест колга, *прыжок с ~ом* (*спорт.*) колга белән сикерү
шествие йөреш, бару, барыш
шестнадцать *числ.* уналты
шестой *числ.* алтынчы
шесть *числ.* алты; **~десять** *числ.* алтмыш; **~сот** *числ.* алты йөз

шеф шеф, башлык; **~повар** өлкән пешекче; **~ство** (*над кем-л., чем-л.*) шефлык
шея муен
шина шин
шинель *ж.* шинель
шипеть *несов.* чыжылдарга; ысылдарга
шиповник гөлжимеш, гөлөп
ширин//а киңлек, иң; *~ой в пять метров* биш метр киңлектә
широк//ий 1) киң, иңле; *~ая река* киң елга; 2) *крат. ф.* киң, иркен; *пальто ему ~о в плечах* аңа пальтоның иңбашлары киң; *~о (нареч.) известный* киң танылган, билгеле
широкоэкранный: *~ фильм (кинотеатр)* киң экранлы фильм (кинотеатр)
широта *геогр.* киңлек
шить *несов.* тегәргә, тектерергә; **~ё** тегү; *золотое ~ё* алтын белән чигү
шишка күркә
шкала шкала
шкаф шкаф; *книжный* ~ китап шкафы
школа 1) мәктәп; *начальная (средняя) ~* башлангыч (урта) мәктәп; *высшая ~* югары мәктәп; *ходить в школу* мәктәпкә йөрергә; *музыкальная ~* музыка мәктәбе; 2) (*направление в искусстве, науке*) мәктәп, юнәлеш; **~интернат** интернат мәктәп
школьн//ик укучы, мәктәп баласы; **~ица** укучы кыз; **~ый** мәктәп ...ы, е; *~ого возраста* мәктәп яшендәге
шкур//а, ~ка тире
шлагбаум шлагбаум
шлем шлем
шлюз шлюз
шлюпка шлюпка; *корабельная ~* корабль шлюпкасы
шляп//а эшләпә; *в ~е* эшләпәдән; **~ка** 1) (*дамская шляпа*) эшләпә; 2) (*звезда и т.п.*) баш; (гриба) эшләпә
шнур шнур, бау; **~ок** шнур, бау; *~ки для ботинок* ботинка бавы
шов жөй
шоколад, ~ка шоколад; **~ный** шоколад ...ы, е, шоколад ...
шорох кыштырдау, шыштырдау
шоссе *ср. нескл.* шоссе, таш юл
шофёр шофёр
шпага шпага
шпагат шпагат (бау)
шпал//ы *мн. [ед. ~а] ж.-д.* шпал
шпилька шпилька, чәч кыстыргыч
шпион шпион; **~аж** шпионлык
шприц шприц
шрам яра эзе, жөй
шрифт шрифт, хәрәф
штаб штаб; *генеральный ~* генераль штаб
штамп штамп
штанг//а 1) (*столб*) штанга; 2) (*вид спорта; спортивный снаряд*) штанга; **~ист** штангачы
штан//ы *мн.* ыштан
штат I (*территория*) штат
штат II (*личный состав*) штат
штатский 1. хәрби булмаган; *~ костюм* хәрби булмаган костюм; 2. *сущ. м.* хәрби булмаган кеше

штемпель *м.* штемпель; *почтовый* ~ почта штемпеле
штепсель *м.* штепсель
штиль *м.* штиль, жилсезлек
штопор бөке суыргыч, штопор
шторм шторм, давыл; ~**овой** давыллы; ~*овой ветер* давыллы жил
штор//**ы** *мн.* [ед. ~**а**] тәрәзә пәрдәсе
штраф штраф, түләк; ~**ной** штраф ...ы, е; ~*ной удар (бросок) спорт.* штраф тибүе; ~**овать** *несов.* штрафка тартырга; штраф салырга
штук//**а** данә; *три ~и* өч данә; *пять штук* биш данә
штукатурка штукатурка
штурвал штурвал
штурм штурм; ~**овать** *несов.* штурмларга, штурм ясарга
штурман *мор., авиа.* штурман
штык штык
шуба тун
шум тавыш, шау-шу; ~ *ветра* жил тавышы; ~**еть** *несов.* шауларга, тавышланырга; ~**ный** тавышлы, шау-шулы
шутить *несов.* шаярырга, шаяртырга; *я шучу* мин шаяртам
шут//**ка** мазәк, шаярту; *в ~ку* мазәк итеп, шаяртып; *это не ~ка* бу уен түгел; ~**ливый** мазәкчел, шаяртучан; ~**ник** мазәкче, шаян